

4 en 5 mei in multi-etnische klassen basisonderwijs

Voorafgaand aan de herdenking op 4 en de viering op 5 mei wordt op veel basisscholen aandacht besteed aan de Tweede Wereldoorlog. Groep 7 en 8 ontvangen bijvoorbeeld de Anne Frankkrant met lessuggesties. In de loop der jaren is de herdenking van Tweede Wereldoorlog verbreed naar de betekenis en het belang van vrijheid, grondrechten en democratie.

Onderzoeken

Uit het onderzoek *De geschiedenis van de jodenvervolging in de Tweede Wereldoorlog in confrontatie met islamitische leerlingen* van Stichting Vredeseducatie blijkt dat veel onderwijzers verschillen zien in kennis en beleving van de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog tussen leerlingen met een islamitische achtergrond en hun klasgenoten. Dit verschil speelt nog nauwelijks een rol op de basisschool. Toch kan informatie die zij in de klas krijgen over Joden en Jodenvervolging haaks staan op hoe er thuis over Joden gesproken wordt. Ook actuele nationale en internationale gebeurtenissen beïnvloeden de denkwereld van leerlingen. Zo vertalen veel moslimkinderen in Nederland hun solidariteit met de islamitische Palestijnen in haat tegen alles wat Joods is. Daar moeten leerkrachten op bedacht zijn!

Meer informatie

- **Onderzoek islamitische kinderen en WOII**
- **Monitors Racisme en Extremisme**
- **'Nieuw' antisemitisme, meer geweld**

Ervaren

Over het algemeen zal de politieke gevoeligheid van basisschoolkinderen minder zijn dan die van leerlingen in het voortgezet onderwijs. Basisschoolkinderen staan over het algemeen open voor informatie en ervaringen.

De insteek van (les)materiaal voor het basisonderwijs is daarom vaak herkenning en identificatie. *Hoe was het om een kind in oorlogstijd te zijn?* Door historische en voor kinderen vaak abstracte feiten te vertalen naar herkenbare situaties in het leven van alle dag, 'ervaren' kinderen de dilemma's van de oorlogsjaren.

Stichting Vredeseducatie heeft sinds 2002 het project '**Leren van de oorlog**', waarbij ervaringen van mensen tijdens de Tweede Wereldoorlog gekoppeld worden aan belevenissen en ervaringen van de kinderen zelf. De rode draad door de **Anne Frankkrant 2011** is het thema beeldvorming, historisch én actueel. Soms moet je net iets verder kijken dan je neus lang is... Kinderen leren zo zelf nadenken in plaats van klakkeloos hun omgeving na te praten.

Praktisch

De praktische instelling van het basisonderwijs is ook herkenbaar in andere activiteiten rondom 4 en 5 mei. Zo zijn er basisscholen die een oorlogsmonument adopteren. Dat betekent dat kinderen dit monument schoonhouden en verzorgen en de geschiedenis van dit monument kennen.

Andere basisscholen lopen mee (met een vertegenwoordiging) in de stille tocht op de avond van 4 mei. Kinderen leggen bloemen bij een gedenkplaats en lezen gedichten voor. Ook bezoeken basisscholen interactieve tentoonstellingen over vrede, vrijheid, verdraagzaamheid en verzet.

Schoolvoorbeelden

- **Adopteer een monument!**
Adopteer een monument is een landelijk onderwijsproject van het Nationaal Comité 4 en 5 mei waarbij leerlingen van groep 7 en/of 8 een oorlogsmonument in hun eigen dorp of buurt 'adopterend'. Kinderen leren door dit project meer over de lokale geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog, de traditie van herdenken en bijbehorende rituelen.
- **Adoptie Airborne Monument**
Het Airborne Monument wordt elk jaar geadopteerd door een basisschool in het kader van het Project 'Adopteer een monument' dat in 1985 is opgezet door Stichting Februari 1941. De overdracht bestaat uit een kort programma, waarbij de kinderen stilstaan bij thema's als oorlog, vrede en veiligheid.

Educatieve programma's en lesmaterialen

Verschillende organisaties hebben programma's en lesmethoden ontwikkeld om kinderen op een actieve en praktische manier kennis te laten nemen van de Tweede Wereldoorlog en te betrekken bij de herdenking op 4 en de viering op 5 mei:

- **Anne Frankkrant**
De Anne Frankkrant verschijnt jaarlijks en is bedoeld voor leerlingen van groep 7 en 8 van het basisonderwijs. De Anne Frank Krant is een echte krant met veel ruimte voor beeldmateriaal en opdrachten. Ook is er een speciale introductieles over Anne Frank voor het digitale schoolbord ontwikkeld.
- **Nationaal Comité 4 en 5**
Wilt u in uw klas aandacht besteden aan de Tweede Wereldoorlog, het herdenken van oorlogsslachtoffers en het vieren van de vrijheid? Dan biedt het Nationaal Comité 4 en 5 mei u gratis interessante educatieve projecten en materialen waarmee u in het basisonderwijs aan de slag kunt.
- **Overzicht jeugdliteratuur WOII**
Op de website van het Nationaal Comité 4 en 5 mei staat ook een overzicht met jeugdboeken (excel-bestand) over de Tweede Wereldoorlog, met daarin aangegeven voor welke doelgroep een boek geschikt is en over welke thema's en periode binnen de Tweede Wereldoorlog het handelt.
- **Marokkanen en de Tweede Wereldoorlog**
Lesmateriaal met aandacht voor Marokkanen die tijdens de Tweede Wereldoorlog als dwangarbeiders in Zeeland moesten werken. Met achtergronden over het conflict tussen de Palestijnen en Israël en de koppeling met de geschiedenis van de Jodenvervolging tijdens de Tweede Wereldoorlog.
- **Overzicht programma's en materialen**
Op de website van Centrum School en Veiligheid staat een overzicht van educatieve programma's, lesmaterialen, websites, musea, boekenlijst en overige middelen die basisscholen kunnen gebruiken om lessen over de Tweede Wereldoorlog en herdenken op 4 en 5 mei vorm te geven.

